

ganizacij in dejavnosti povezano z zelo vidno in kontrastno »nedoslednostjo«, ki se najbolj odprto izraža v velikanskih dimenzijah oboroženih sil v skorajda vseh deželah, v obsežnih investicijah v proizvodnjo orožja in, ne nazadnje, v zelo dobičkonosni mednarodni trgovini z orožjem. Potemtakem bi najbrž morala biti razorožitev ključni cilj vseh dejavnosti, ki naj bi si zares prizadevale človeštvo rešiti vojn.

Svetovni kongres o razorožitveni vzgoji (*World Congress on Disarmament Education*), Unesco ga je sklical junija 1980, je dejansko skušal osredičiti mirovno vzgojo glede na problem razorožitve. Ta namera je bila najbolj jasno izražena v drugem členu Desetih načel razorožitvene vzgoje (*Ten Principles of Disarmament Education*), ki so jih sprejeli na omenjenem kongresu:

»Za namen razorožitvene vzgoje je razorožitev mogoče razumeti kot kakršnokoli obliko dejavnosti, ki je usmerjena k omejevanju, nadzoru ali zmanjševanju količine orožja, vključno z unilateralnimi razorožitvenimi pobudami in končno k popolni razorožitvi pod učinkovitim mednarodnim nadzorom. Razorožitev lahko razumemo tudi kot proces, ki meri na spremembo sedanjega sistema oboroženih nacionalnih držav v novi svetovni red načrtovanega neoboroženega miru, v katerem vojna ne bo več instrument nacionalne politike in kjer ljudstva odločajo o svoji lastni prihodnosti ter živijo v varnosti, utemeljeni na pravičnosti in solidarnosti.«¹³

Najbrž ni treba posebej opozarjati, da žal ta precej nedvoumna deklaracija zaželenega cilja razorožitvene vzgoje nikoli ni postala zares mednarodno operativna. Duh Svetovnega kongresa o razorožitveni vzgoji iz l. 1980 sicer naziramo v nekaterih Unescovih deklaracijah in drugih dokumentih, imeli pa bi veliko težav, če bi hoteli najti kakršnokoli polno posvojitve načel omenjenega kongresa v Unescovih resolucijah, da niti ne govorimo o obvezujočih konvencijah.¹⁴ Seveda pa ni težko navesti razloga za to. Naj bo Unesco še tako ena od najbolj hvalevrednih mednarodnih organizacij, je še vedno predvsem organizacija v sistemu Združenih narodov, ki so kajpak zveza držav, kar se praktično prevede v zvezo vsakokratnih političnih vladavin. Potemtakem je tudi Unesco kot mednarodna organizacija, ki glede na svojo posebno vlogo ter konstrukcijo pogosto uspe mobilizi-

¹³ Appendix 1 v: Magnus Haavelsrud (ur.), *Disarming: Discourse on Violence and Peace*, Tromsø 1993, 31.

¹⁴ Res, koncept tako imenovane *kulture miru* prežema veliko Unescovih dejavnosti na področju izobraževanja, kot npr. *Associated School Programme* in številne pomembne dejavnosti organizacije na območjih konfliktov: v Bosni, na Kosovu, v Afganistanu, Iraku in sploh na Bližnjem Vzhodu. Vendar pa se odločilni poudarki in jasni koncepti iz l. 1980 zdijo v primerjavi precej »razredčeni«.